

Формування компетентностей у здобувачів вищої медичної освіти при вивченні деяких дисциплін теоретичного профілю

Єрошенко Галина Анатоліївна,

д.мед.н., професор,
завідувачка кафедри медичної біології

Лисаченко Ольга Дмитрівна,

к.б.н., доцент,
доцент кафедри гістології, цитології та ембріології

Пелипенко Лариса Борисівна,

к.мед.н., доцент,
доцент кафедри гістології, цитології та ембріології

Волошина Олена Валеріївна

доктор філософії, викладач кафедри гістології, цитології та ембріології

Шевченко Костянтин Васильович

викладач кафедри медичної біології

Полтавський державний медичний університет м. Полтава, Україна

Вступ. Сучасний ринок праці в умовах жорсткої конкуренції вимагає від спеціалістів усіх галузей вправності в володінні професійними знаннями і вміннями, пов'язаними з професійною діяльністю («твердими» навичками) та «м'якими» (навичками спілкування, організаційним талантом, лідерством, розвитком логіки, стараннями, етикою поведінки), які відіграють важливу роль в успішній кар'єрі фахівців та сприяють їх соціальній адаптації і взаємодії в колективі та суспільстві.

Основна частина. «Тверді» навички - це професійні знання, вміння та навички, які випускники закладів вищої освіти отримують в процесі навчання, їх легко виміряти, перевірити та оцінити, вони є досить об'єктивними. «М'які» навички - універсальні компетенції, які полягають в манері спілкування, словесних висловлюваннях, звичках, доброзичливості, їх не можливо виміряти кількісними показниками, тому вони оцінюються суб'єктивно.

Конкурентоспроможними та більш затребуваними на сьогоднішній день є претенденти на робочі місця, які не тільки мають досвід професійної діяльності, а й володіють «м'якими» навичками, а саме: гнучкістю; здатністю до адаптації; навичками спілкування; умінням вирішувати проблемні ситуації; креативністю; навичками міжособистісних відносин; вмінням працювати в команді.

До таких навичок відносять: внутрішньоособисті вміння та комунікації, які відбуваються у власній свідомості людини та міжособистісні вміння, що стосуються взаємодії з іншими людьми чи особистостями [1, 2, 3]. Професійна освіта орієнтується на сучасний ринок праці, який ставить нові вимоги до фахівців. Сьогоднішні випускники повинні володіти необхідним запасом знань та професійних вмінь, мати добре розвинені якості й здібності, які забезпечать їхню соціальну адаптованість та професійну мобільність, вміння оперувати

технологіями і знаннями, котрі задовільняють потреби інформаційного суспільства та сучасного виробництва.

Вивчаючи теоретичні дисципліни в медичних ЗВО, здобувачі освіти набувають загальних компетентностей, що прописані в їхніх силабусах та робочих програмах і включають здатності: до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; вчитися і оволодівати сучасними знаннями; застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

Учасники освітнього процесу набувають: здатність до адаптації та дії в новій ситуації; вміння спілкуватися державною та іноземною мовами; здатність використовувати міжнародні греколатинські терміни, скорочення і кліше у фаховому усному й писемному мовленні. Випускники ЗВО повинні зберігати та примножувати моральні, культурні і наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу та в розвитку суспільства, техніки і технологій.

Професійна компетентність майбутніх лікарів визначається теоретичними знаннями та навиками, умінням їхнього використання і відбувається завдяки запровадженню сучасних методологічних підходів та застосуванню новітніх технологій навчання при вивченні дисциплін. Предметні компетентності передбачають здатність: встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання; визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань; визначення принципів та характеру лікування захворювань; діагностування невідкладних станів; визначення тактики ведення вагітності, пологів та післяпологового періоду; оцінювати вплив довкілля, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції. Учасники освітнього процесу повинні навчитись збирати медичну інформацію про пацієнта, аналізувати клінічні дані, вести нормативну медичну документацію, консультувати з питань планування сім'ї [4, 5, 6].

На теоретичних кафедрах морфологічного профілю здобувачі вищої освіти навчаються досліджувати різні рівні організації живого, біологічні явища і процеси, вивчають будову та функції окремих органів, систем і організму людини в нормі та при розвитку патологічних процесів, навчаються використовувати набуті знання в подальшому навчанні та у практичній діяльності лікаря. Одночасно з цим, здобувачі освіти засвоюють «м'які» навички, які сприятимуть їхній соціальній адаптації та більшій затребуваності в професійній діяльності.

Висновки. Навчання майбутніх лікарів на кафедрах теоретичного профілю в медичних ЗВО забезпечує набуття ними загальних та професійних компетентностей. У зв'язку з формуванням адаптаційних здатностей до професії лікаря, основним завданням науково-педагогічних працівників вищих медичних закладів освіти є надання системи інтегрованих фундаментальних і клінічних знань, умінь, навичок та особливостей професійного мислення здобувачам

освіти, які навчаються по спеціальності «медицина». Отримані під час навчання компетентності стануть невід’ємною складовою розвитку професіоналізму та сприятимуть досягненню високого рівня кваліфікації спеціалістів медичної галузі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лебедева О. С. Шляхи розвитку “soft skills” у студентів закладів вищої освіти / О.С. Лебедева, Н.О. Косенко, А.В. Коваленко, Ю.С. Левашова // II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасні тенденції та концептуальні шляхи розвитку освіти і педагогіки» - Київ, 27 січня 2021. – С. 89-95.
2. M. J. Dewiyani S. Improving Students Soft Skills using Thinking Process Profile Based on Personality Types. International Journal of Evaluation and Research in Education (IJERE) Vol.4, No.3, September 2015, pp. 118-129.
3. К.О. Коваль. Розвиток «soft skills» у студентів — один з важливих чинників працевлаштування. Вісник Вінницького політехнічного інституту, - 2015. - №2. - С. 162-167.
4. Силабус навчальної дисципліни «Гістологія, цитологія та ембріологія», Полтава, 2020. – 67 с.
5. Силабус навчальної дисципліни «Медична біологія» - Полтава, 2020. – 37 с.
6. Лисаченко О.Д. Набуття компетентностей студентами – медиками в процесі вивчення гістології, цитології та ембріології / О.Д. Лисаченко, Г.А. Єрошенко, Л.Б. Пелипенко // Матер. VII Міжнародна науково-практична конференція “Topical issues of science and practice” – Лондон, Великобританія - 2020. - С. 439-441.